

ФОРМИ ТА МЕТОДИ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ КОМАНДИРА НА ПІДЛЕГЛИХ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

В системі професійної підготовки майбутніх офіцерів запасу морально-психологічний вплив командира на підлеглих спрямований на формування й підтримання високого морального духу в військовому підрозділі, морально-психологічного стану й дисципліни особового складу, військового правопорядку, згуртування військових колективів і протидію інформаційно-психологічному впливу противника з метою успішного виконання службово-бойових завдань в умовах мирного і воєнного часу.

Ключові слова: морально-психологічний вплив; військовий правопорядок; протидія; службово-бойові завдання.

Abstract

In the system of professional training of future reserve officers, the moral and psychological influence of the commander on subordinates is direct to the formation and maintenance of high morale in the military unit, moral and psychological condition and discipline of personnel, military law and order, uniting military teams and counteracting informational and psychological influence. successful performance of combat missions in peacetime and wartime.

Keywords: moral and psychological influence; military law and order; counteraction; service and combat tasks.

Вступ

Воєнну могутність держави визначають збройні сили, від морально-психологічного стану яких значною мірою залежать їх боєздатність та бойова готовність, спроможність виконати поставлені бойові завдання у сучасному бою. Тому введення морально-психологічного забезпечення, як виду всебічного забезпечення підготовки та застосування військ, передбачає перехід на нову модель управління поведінкою особового складу та духовними процесами у військах.

Результати дослідження

Підготовка командира щодо використання ним професійного морально-психологічного впливу на підлеглих у військово-професійній діяльності передбачає засвоєння ним системи необхідних психологічних знань, а також формування і розвиток у нього відповідних умінь, навичок і особистісних якостей. Систему підготовки майбутніх командирів можна поділити на загальнопсихологічну та соціально-психологічну.

Загальнопсихологічна підготовка військового керівника складається з наступних компонентів: удосконалення характеру та темпераменту; розвиток здібностей; розвиток регуляційної сфери (уваги та волі); розвиток сфери одержання інформації; розвиток сфери переробки інформації (уяви, мислення та мови); розвиток сфери оцінки інформації (емоцій і почуттів); тренування пам'яті.

Соціально-психологічна підготовка передбачає: - соціально-перцептивні якості, які дозволяють адекватно сприймати, розуміти та оцінювати інших людей; - уміння й навичок встановлення та підтримання контактів із підлеглими; - здатності до психічної саморегуляції; - вміння протистояти небажаним психологічним впливам ззовні.

Однією з найбільш ефективних форм підготовки майбутніх офіцерів запасу є різні методики соціально-психологічного тренінгу. Під соціально-психологічним тренінгом розуміють своєрідні форми навчання знань і окремих умінь у сфері спілкування, а також форм їх відповідної корекції.

Основні завдання соціально-психологічного тренінгу:

- розвиток здатності до встановлення і підтримки психологічного контакту в спілкуванні;
- пізнання своїх можливостей і обмежень у взаємодії з іншими людьми;
- усвідомлення і зняття внутрішніх бар'єрів і затисків, що заважають ефективній комунікації;
- розвиток здатності прогнозувати поведінку іншої людини і т. п.
- об'єднання колективів;
- вирішення внутрішньогрупових конфліктів;
- зняття психоемоційної напруги в групі;
- полегшення процесів адаптації новачків до нових умов діяльності;
- освоєння соціальних і професійних ролей.

Основними методами проведення тренінгу є метод групової дискусії та ігровий метод.

Використання першого методу дозволяє досить легко моделювати процес міжособистісної взаємодії, обігрувати різноманітні складні життєві ситуації та знаходити адекватні та ефективні шляхи їх вирішення. Завдяки груповій фасилітації підвищується пізнавальна активність членів групи, збільшується працездатність, зростає ефективність навчання та інтенсивність роботи над собою, а також виникає можливість надання психологічної підтримки окремим учасникам тренінгу. Групова взаємодія дозволяє людині краще пізнати себе, побачити себе очима інших, що відкриває широкі можливості для усвідомлення своїх особистісних якостей та ефективної роботи над їх вдосконаленням.

Основними видами ігрового методу є:

- психотехнічні ігри, мета яких – зняття психічного напруження, розвиток здатності розуміти свій психічний стан, його адекватне оцінювання та ефективно керувати собою;
- ігрові методи розв'язання конфліктів, основне завдання яких – розвиток здібностей до рефлексії та емпатії;
- позиційні ігри (ігри-комунікації), що ґрунтуються на концепції Е. Берна і дозволяють займати ту чи іншу позицію, оптимальну для спілкування з партнером (здібність до перцепції).

Висновки

Кінцева ціль військового керівництва, викладацького складу військових навчальних закладів озброїти майбутніх офіцерів знаннями в галузі морально-психологічних знань з метою психологічної підготовки та проведення бойової та мобілізаційної підготовки, забезпечення операцій (бойових дій).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Наказ МОУ від 10.12.2014 № 883 «Інструкція з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України».
2. Наказ МОН від 31.05.2021 № 597 "Про внесення змін до Плану заходів щодо ... заходів Міністерства освіти і науки України щодо розвитку психологічної служби.
3. Книга «Психологія бою» Посібник. Автор - Андрій Романишин (Астролябія).

Табачук Григорій Васильович – викладач Кафедри військової підготовки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. e-mail: gtabachukv@gmail.com

Tabachuk Hryhoriy Vasyliovych – Lecturer of the Department of Military Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: gtabachukv@gmail.com